

Väljaandja:	Riigikogu
Akti liik:	seadus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	20.12.2010
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	31.12.2010
Avaldamismärge:	RT I, 10.12.2010, 11

Kutseseadus

Vastu võetud 22.05.2008
[RT I 2008, 24, 156](#)
 jõustumine 01.09.2008

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
28.01.2008	RT I 2009, 11, 67	01.05.2009
22.04.2010	RT I 2010, 22, 108	01.01.2011, jõustub päeval, mis on kindlaks määratud Euroopa Liidu Nõukogu otsuses Eesti Vabariigi suhtes kehtestatud erandi kehtetuks tunnistamise kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 140 lõikes 2 sätestatud alusel, Euroopa Liidu Nõukogu 13.07.2010. a otsus Nr 2010/416/EL (ELT L 196, 28.07.2010, lk 24–26).
25.11.2010	RT I, 10.12.2010, 2	20.12.2010

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse reguleerimisala

- (1) Käesolevas seaduses sätestatakse kutsesüsteemi loomise ja toimimise ning järelevalve alused.
- (2) Käesolevat seadust ei kohaldata kutsealadel, mille kutsenõuete väljatöötamise ning kutse andmise alused on reguleeritud teiste seadustega.
- (3) Käesolevas seaduses ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Seaduse eesmärk

- (1) Käesoleva seaduse eesmärk on kutsete andmise tervikliku süsteemi (edaspidi *kutsesüsteem*) loomine ning selle toimimise tagamine Eesti töötajate konkurentsivõime kasvuks ning kutsekompetentsuse arendamiseks, hindamiseks, tunnustamiseks ja võrdlemiseks.
- (2) Kutsesüsteem on osa õpitulemuste tunnustamise kvalifikatsioonisüsteemist. Kutsesüsteem seob haridussüsteemi tööturuga.

§ 3. Mõisted

Käesolevas seaduses kasutatakse mõisteid järgmises tähenduses:

- 1) kompetentsus – edukaks kutsetegevuseks vajalik teadmiste, oskuste, kogemuste ja hoiakute kogum;
- 2) kutse – hindamise ametlik tulemus, mis saadakse, kui kutset andev organ otsustab, et isikul on kutsealal vajalik kompetentsus, mille tase on määratud asjakohases kutsestandardis;
- 3) kutseala – samalaadset kompetentsust eeldav tegevusvaldkond;
- 4) kutsetegevuse valdkond – tegevusvaldkond, mis hõlmab mitut lähedast kutseala;

5) kvalifikatsioon – hindamise ametliku tulemusena tunnustatud kompetentsus, millega kaasneb iseseisvus ja vastutus.

§ 4. Kutsetase ja kvalifikatsiooniraamistik

- (1) Kutsetase on kutsealal vajalike teadmiste, oskuste, iseseisvuse ja vastutuse ulatus.
- (2) Kutsetasemed on võrreldavad haridustasemetega ning kutseüsteem ja haridussüsteem on ühtses ning rahvusvaheliselt võrreldavas kvalifikatsiooniraamistikus.
- (3) Kvalifikatsiooniraamistik liigitab kutse- ja haridustasemed omandatud teadmiste, oskuste ning iseseisvusele ja vastutusele seatud kriteeriumide alusel.
- (4) Kvalifikatsiooniraamistik jaguneb kaheksaks tasemeks, kusjuures 1. tase on madalaim ja 8. tase kõrgeim. Tasemete kirjeldused on esitatud käesoleva seaduse lisas 1 «Kvalifikatsiooniraamistik».
- (5) Igal kutsealal on kehtestatud madalaim kutsetase (esmane kutsetase). Sellel tasemel kutse andmist nimetatakse esmataseme kutse andmiseks.
- (6) Kutsealade esmatasemete paigutamise kvalifikatsiooniraamistikus ja kõrgemate kutsetasemete määramise vajaduse otsustab kutsekoostöö esimeeste kogu.

§ 5. Kutsestandard

- (1) Kutsestandard on dokument, milles kirjeldatakse kutsetegevust ning esitatakse kutsealade ja -tasemete kompetentsusnõuded.
- (2) Kutsestandardi kinnitab kutsekoostöö.
- (3) Kutsestandardite koostamise, muutmise ja vormistamise korra [kehtestab haridus- ja teadusminister määrusega](#).

2. peatükk KUTSESÜSTEEMI OSALISED

§ 6. Kutseasutus

- (1) Ühtse ja korrastatud kutseüsteemi arendamist korraldab asutus (edaspidi *kutseasutus*) on Haridus- ja Teadusministeerium.
- (2) Haridus- ja teadusminister võib kutseasutuse ülesannete täitmiseks sõlmida eraõigusliku juriidilise isikuga halduslepingu halduskoostöö seaduses sätestatud korras.

§ 7. Kutseasutuse ülesanded

- (1) Kutseasutuse tegevuse eesmärgist lähtuvalt on tema ülesanded:
 - 1) kutseüsteemi arendamine ja rakendamine;
 - 2) kutsekoostöö tegevuse ning kutsekoostöö vahelise koostöö korraldamine ja koordineerimine;
 - 3) kutseüsteemiga seotud dokumendivormide ja näidiste väljatöötamine ning kinnitamine;
 - 4) järelevalve korraldamine kutse andvate organite kutse andmise tegevuse üle;
 - 5) kutse andmisega seotud dokumentide arhiveerimise korra väljatöötamine ja kinnitamine;
 - 6) vastutava töötleja tellimisel volitatud töötlejana riikliku kutseregistri pidamine;
 - 7) nõustamise ja koolituse korraldamine kutseüsteemi kohta;
 - 8) Eesti kutseüsteemi tutvustamine riigi sees ja rahvusvaheliselt, luues eeldused kutsete vastastikuseks võrdlemiseks;
 - 9) kutsestandardite väljatöötamise ja uuendamise korraldamine kutsekoostöö otsuste alusel;
 - 10) kutsestandardite koostamise ja kutse andmise ühtse meetodika arendamine ning kinnitamine;
 - 11) kutsetunnistuste lisade väljatöötamine;
 - 12) kutsetunnistuste väljaandmise tehniline korraldamine;
 - 13) Europassi Keskuse töö korraldamine;
 - 14) muude käesolevas seaduses ning halduslepingus sätestatud ülesannete täitmine.
- (2) Kutseasutuse juures tegutseb kutsekoostöö vahelist koostööd koordineeriv kutsekoostöö esimeeste kogu, kelle ülesanded ja töökorra määrab kutseasutus.

§ 8. Kutsekoostöö

- (1) Kutsekoostöö on kutseasutuse juures tegutsev, võrdsetel alustel sama kutsetegevuse valdkonna töötajate, tööandjate, kutse- ja erialaühenduste ning riigi esindajatest koosnev haldusorgan.

- (2) Kutsenõukogud moodustab ning nende tegevuse lõpetab Vabariigi Valitsus korraldusega.
- (3) Kutsenõukogude institutsionaalse koosseisu kinnitab Vabariigi Valitsus korraldusega.
- (4) Kutsenõukogude isikkoosseisu kinnitab haridus- ja teadusminister käskkirjaga.
- (5) Vabariigi Valitsusele ettepaneku tegemisel ja isikkoosseisu kinnitamisel tugineb haridus- ja teadusminister selle kutsetegevuse valdkonnaga vahetult seotud ja aktiivselt tegutsevate ning registreeritud töötajate, tööandjate, kutse- või erialaühenduste, juriidiliste isikute ning riigi- või valitsusasutuste (edaspidi *institutsioonid*) ettepanekutele.
- (6) Kutsetegevuse valdkondade loetelu, kutsenõukogude nimetused, moodustamise ja lõpetamise korra, töökorralduse ja institutsioonide esindajate nimetamise korra [kehtestab Vabariigi Valitsus määrusega](#) .
- (7) Kutsenõukogu esimehele ja aseesimehele võib ametiülesannete täitmise eest maksta tasu, mille määra ja maksamise korra kehtestab haridus- ja teadusminister käskkirjaga.

§ 9. Kutsenõukogu tegevuse eesmärk ja ülesanded

- (1) Kutsenõukogu tegevuse eesmärk on oma kutsetegevuse valdkonnas kutsesüsteemi arendamine ja rakendamine.
- (2) Kutsenõukogu ülesanded on:
 - 1) ettepanekute tegemine kutsestandardite väljatöötamiseks ja uuendamiseks;
 - 2) kutsestandardite kinnitamine;
 - 3) kutset andva organi õiguse andmine ja osalemine kutset andva organi kutse andmise tegevuse üle teostatavas järelevalves;
 - 4) kutse andmise korra kinnitamine;
 - 5) kutse andmise ja kutse taastõendamise tasu suuruste kinnitamine;
 - 6) kutse andmisega seotud kaebuste lahendamine;
 - 7) muude seaduses sätestatud ülesannete täitmine.
- (3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 loetletud ülesannete täitmiseks võib kutsenõukogu rakendada kutseasutuse töötajaid, kaasata asjatundjaid või moodustada töörühmi.

§ 10. Kutset andev organ

- (1) Kutset andva organina (edaspidi *kutse andja*) võib tegutseda kutseasutuse korraldatud avalikul konkursil (edaspidi *konkurss*) kutsenõukogu otsusega võitjaks kuulutatud ja kutseregistris sellekohast registreeringut omav juriidiline isik või tema asutus või riigi- või valitsusasutus. Registreerimisel määratakse kutsestandarditest tulenevad kutsenimetused ja tasemed, mille suhtes on kutse andjal õigus kutseid anda.
- (2) Kutsenõukogu otsustab õppeasutusele kutse andja õiguse andmise ning registreerib ta kutseregistris ilma käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud konkursita õppeasutuse avalduse alusel, kui õppekava vastab kutsestandardile ning on riiklikult tunnustatud. Käesoleva seaduse tähenduses loetakse riiklikult tunnustatuks õppekavad, mis kuuluvad õppekavagruppi, milles Vabariigi Valitsus on andnud õiguse kõrgharidustaseme õpet läbi viia.
[RT I, 10.12.2010, 2- jõust. 20.12.2010]
- (3) Kutse andmise õigus antakse kuni viieks aastaks.
- (4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud konkursi teistkordsel luhtumisel nimetab kutse andja haridus- ja teadusminister käskkirjaga.
- (5) Kutse andja lähtub kutse andmisel käesolevast seadusest, kutsestandarditest ja kutsenõukogu kinnitatud kutse andmise korrast.

§ 11. Kutse andja valimine

- (1) Konkursil osaleja peab vastama järgmistele tingimustele:
 - 1) kutse andja tegevuse hulka kuulub asjakohase kutsetegevuse arendamine;
 - 2) kutse andjal peavad olema vahendid ja võimalused kutse andmise korraldamiseks;
 - 3) kutse andjal peab kutse andmiseks olema palgatud piisav arv vajaliku hariduse, väljaõppe ja kogemustega töötajaid ning moodustatud kutsekomisjon;
 - 4) kutse andja peab olema võimeline tegutsema sõltumatult, asjatundlikult, erapooletult ja kedagi diskrimineerimata.

(2) Konkursi korraldamise korra ja käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tingimustele vastavust tõendavate dokumentide loetelu [kehtestab haridus- ja teadusminister määrusega](#) .

(3) Konkursil võitjaks kuulutatud kutse andja registreerib kutseasutus kutseregistris.

(4) Kutseasutus ei rahulda konkursil osalemise taotlust, kui:

- 1) konkursil osaleja ei vasta õigusaktides sätestatud nõuetele;
- 2) konkursil osaleja ei ole esitanud nõutud dokumente;
- 3) konkursil osaleja on esitanud ebaõigeid või mittetäielikke andmeid;
- 4) konkursil osalejal on ajatamata riiklike maksude võlgnevusi.

(5) Isikul, kes leiab, et tema õigusi on konkursi korraldamisel rikutud või vabadusi piiratud, on õigus konkursi korraldamist vaidlustada halduskohtus halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras või esitades kutseasutuse kaudu vaide haridus- ja teadusministrile haldusmenetluse seadusega sätestatud korras.

§ 12. Kutse andja ülesanded

(1) Kutse andja:

- 1) töötab koostöös kutsekomisjoniga välja kutse andmise korra eelnõu ja esitab selle kutsenõukogule kutse andmise õiguse taotlemisel;
- 2) korraldab kutsekompetentsuse hindamise juhendite, eksamimaterjalide ning teiste kutse andmiseks vajalike dokumentide väljatöötamise;
- 3) kalkuleerib ja esitab kutsenõukogule kinnitamiseks kutse andmise ja kutse taastõendamisega seotud tasu suuruse, kooskõlastades selle eelnevalt kutsekomisjoniga;
- 4) korraldab kutse andmise väljakuulutamist;
- 5) tagab kutse andmisega seotud teabe avalikustamise;
- 6) võtab vastu kutset taotleva isiku avalduse ja dokumendid (edaspidi *dokumendid*) ja lähtuvalt kutse andmise korras sätestatud kutsetunnistuse taotlemise eeltingimustest hindab taotleja sobivust taotletavale kutsetasemele ning esitab nõuetekohased dokumendid otsustamiseks kutsekomisjonile;
- 7) väljastab kutsetunnistuse või kutsetunnistuse duplikaadi;
- 8) tagab kutse andmise käigus saadud avaldamisele mittekuuluva teabe kaitsetuse;
- 9) vastutab kutse andmise korraldamise protseduuride täitmise eest;
- 10) esitab kutsenõukogule vähemalt kord aastas kutse andmise korraldamise aruande ning kutse andmisega seotud rahaliste vahendite kasutamise aruande;
- 11) edastab kutseasutusele kutseregistrisse kandmisele kuuluvad andmed.

(2) Kutse andja määrab käesoleva paragrahvi lõikes 1 loetletud ülesannete täitmiseks vastutava isiku.

§ 13. Kutse andja õiguse kehtetuks tunnistamine

Kutsenõukogu võib tunnistada konkursil valitud kutse andja õiguse kehtetuks, kui:

- 1) isik ei vasta käesoleva seaduse § 11 lõikes 1 sätestatud kutse andja tingimustele;
- 2) isik on esitanud sellesisulise kirjaliku taotluse;
- 3) isik ei võimalda teostada järelevalvet oma tegevuse üle kutse andmisel;
- 4) isik ei ole ettenähtud tähtajaks ja korras täitnud kutsenõukogu tehtud ettekirjutust;
- 5) isik on oma tegevuses olulisel määral või korduvalt rikkunud temale esitatud nõudeid või jätnud täitmata temale pandud ülesandeid;
- 6) isik on esitanud konkursil osalemiseks valeandmeid;
- 7) isiku tegevus lõpetatakse või on välja kuulutatud tema pankrot;
- 8) isik ei ole korraldanud kutse andmist ühe aasta jooksul alates registreerimisest;
- 9) kutse andja tegevus on olnud peatunud vähemalt kuus kuud järjest.

§ 14. Kutseregister

(1) Kutseregister on riigi andmekogu, milles kogutakse, säilitatakse ja süstematiseeritakse teavet kutsenõukogude, kutsealade, kutsestandardite, kutse andjate ja kehtivate kutsetunnistuste kohta.

(2) Kutseregistri pidamise kord sätestatakse kutseregistri põhimääruses, mille kinnitab [Vabariigi Valitsus määrusega](#) .

(3) Kutseregistri vastutav töötaja on Haridus- ja Teadusministeerium.

(4) Kutseregistrit peetakse vastavalt käesolevale seadusele, avaliku teabe seadusele, isikuandmete kaitse seadusele ja kutseregistri põhimäärusele.

3. peatükk

KUTSE ANDMINE

§ 15. Kutse andmine

(1) Kutse andmine on kutset taotleva isiku (edaspidi *taotleja*) kutsekompetentsuse kutsestandardis nimetatud nõuetele vastavuse hindamine, mille tulemusena väljastatakse taotlejale kutsetunnistus.

(2) Kutsetunnistuse omamine ei ole töötamise eeltingimus, välja arvatud juhul, kui õigusaktiga on teataval ametikohal töötamiseks sätestatud kutsetunnistuse olemasolu nõue.

(3) Kutsekompetentsuse hindamise viisid ja vormid määratakse kutse andmise korras.

(4) Kutse andmine ei tohi olla diskrimineeriv, sealhulgas ei või nõuda taotleja kuulumist või mittekuulumist mis tahes ühendusse või koolituste läbimist konkreetses õppeasutuses.

(5) Esmane kutsetase loetakse antuks õppe lõpetamisel isikule väljastataval akadeemilisel õiendil tehtava märkega, kui:

- 1) isik on läbinud õppe Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2005/36/EÜ kutsevalifikatsioonide tunnustamise kohta (ELT L 255, 30.9.2005, lk 22–142) nimetatud reguleeritud kutsealal ja
- 2) õppekava vastab kutsestandardile ning on riiklikult tunnustatud.

(6) Esmane kutsetase loetakse antuks õppe lõpetamisel isikule kutse andja õigust omava õppeasutuse väljastataval akadeemilisel õiendil või hinnetelehel tehtava märkega.

§ 16. Kutse andmise kord

(1) Kutse andmise kord reguleerib kutse andmise korraldust, selle töötab välja kutse andmise õigust taotlev organ koos kutsekomisjoniga ning kinnitab kutsenõukogu.

(2) Kutse andmise korras peavad sisalduma vähemalt järgmised andmed:

- 1) kutse andja nimetus;
- 2) kutsekomisjoni koosseis ning nõuded kutsekomisjoni liikmetele;
- 3) antavate kutsenimetuste ja -tasemete loetelu ning viide asjakohastele kutsestandarditele;
- 4) kutse taotlemise eeltingimused;
- 5) kutset taotleva isiku esitatavad dokumendid;
- 6) kutse andmise miinimumsagedus;
- 7) kindlaks määratud viisid, kuidas teavitatakse avalikkust kutse andmisega seotud tähtaegadest ja tingimustest;
- 8) kutse taotleja kutsealase kompetentsuse hindamise viis ja vormid;
- 9) kutse andmise korraldamise ja otsustamise kord;
- 10) kutsetunnistuse kehtivusaeg;
- 11) kutse taastõendamise tingimused ja kord;
- 12) nõuded hindamiskomisjoni liikmetele.

(3) Kutse andmise korra muudatused esitatakse kutsenõukogule kinnitamiseks hiljemalt kümme tööpäeva enne kutsenõukogu koosolekut ning jõustatakse sellele koosolekule järgneval kutse andmise väljakuulutamisel.

§ 17. Kutse andmisega seotud kulud ja nende katmine

(1) Kutse andmise ja kutsetunnistuse väljaandmisega seotud kuludeks loetakse:

- 1) kutse andmise ettevalmistamisega seotud kulud;
- 2) kutsekomisjoni ja hindamiskomisjoni tööga seotud kulud;
- 3) kutse andmise korraldamisega seotud kulud;
- 4) kutsetunnistuse ja selle duplikaadi tehnilise väljaandmisega seotud kulud.

(2) Kutse andmisega seotud kulud kaetakse:

- 1) kutset taotleva isiku poolt või
- 2) töötajale tööalaseks koolituseks ettenähtud vahenditest või
- 3) kutseõppeasutuse lõpetajatele üks kord aasta jooksul pärast lõpetamist või
- 4) Eesti Töötukassa poolt töötutele ja töötajatele tööturukoolituseks ettenähtud vahenditest või [RT I 2009, 11, 67- jõust. 01.05.2009]
- 5) riigieelarve eraldistest.

(3) Kui kutsetunnistuse tekst ei ole loetav või selles leidub vigu või kutsetunnistus on hävinud, kaotatud, rikutud või varastatud tunnistuse väljaandja või kutseregistri volitatud töötaja süül, katab duplikaadi väljaandmise kulud väljaandja.

(4) Kutse andja esitab kutseenõukogule kinnitamiseks kutsetunnistuse väljaandmise kulude kalkulatsiooni.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud isikutelt saadud rahaliste vahendite kasutamise kohta esitab kutsetunnistuse väljaandja kutseenõukogule kord aastas aruande.

§ 18. Kutsekomisjon

(1) Kutse andja moodustab kutse andmise erapooletuse tagamiseks kutsekomisjoni, kuhu kuuluvad selle valdkonna kutse andmisest huvitatud osapooled: spetsialistid, tööandjad, töötajad, koolitajad, kutse- ja erialaliitude esindajad, vajaduse korral klientide ja tarbijate esindajad, samuti teised huvitatud osapooled.

(2) Kutsekomisjon:

- 1) töötab välja kutse andmise korra koostöös kutse andja õiguste taotlejaga;
- 2) kinnitab vajaduse korral kutsekompetentsuse hindamise koha nõuded;
- 3) vaatab läbi kutset taotleva isiku dokumendid ning otsustab kutset taotleva isiku kutsekompetentsuse hindamise vormi ja viisi;
- 4) nimetab vajaduse korral hindamiskomisjoni(d), kes hindab (hindavad) kutset taotleva isiku kutsekompetentsuse vastavust kutsestandardi nõuetele;
- 5) kinnitab hindamise korraldamise juhendi ja eksamimaterjalid;
- 6) otsustab kutset taotlevale isikule kutse andmise või andmata jätmise;
- 7) lahendab hindamiskomisjoni tegevuse kohta esitatud kaebusi;
- 8) täidab muid seaduses sätestatud ülesandeid.

(3) Kutsekomisjoni liige ei tohi osaleda kutset taotlevale isikule kutse andmise otsustamisel, kui ta on:

- 1) osalenud hindamiskomisjoni töös või
- 2) vahetult seotud kutset taotlevale isikule kutse andmiseks ettevalmistava koolituse või väljaõppe korraldamisega või
- 3) kutset taotleva isiku tööandja või muul viisil isiklikult huvitatud kutse andmisest või kui muud asjaolud tekitavad kahtlust tema erapooletuses.

§ 19. Hindamiskomisjon

(1) Hindamiskomisjon on kutsekomisjoni moodustatud komisjon kutsetunnistuse taotleja kompetentsuse hindamiseks.

(2) Kutset taotleva isiku kutsekompetentsuse hindamiseks võib kutsekomisjon moodustada ühe või mitu hindamiskomisjoni.

(3) Hindamiskomisjon koosneb vähemalt kolmest liikmest. Kui hindamine toimub eksami vormis automaatse testimissüsteemi kasutamisel, mille puhul inimene eksami hindamisse ei sekku, vaid ainult fikseerib tulemusi, siis võib hindamiskomisjonis olla üks liige.

(4) Hindamiskomisjoni liikmed peavad olema sõltumatud ning vajalike erialaste teadmiste ja kogemustega.

(5) Hindamiskomisjoni liikmetest ei tohi üle ühe kolmandiku olla vahetult seotud selleks hindamiseks või eksamiks ettevalmistava koolituse või väljaõppe korraldamisega ja üle ühe kolmandiku olla kutsetunnistust taotleva isiku tööandjaga samast asutusest, välja arvatud käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud automaatse testimissüsteemi korral.

(6) Hindamiskomisjon:

- 1) hindab ja võtab vastu kutseeksami;
- 2) koostab hindamise korraldamise ja tulemuste kohta protokollid ning esitab selle kutsekomisjonile.

§ 20. Kutse andmise dokumenteerimine ja dokumentide säilitamine

(1) Kutse andmisega seotud tegevus dokumenteeritakse kutseasutuse koostatud dokumendivormide järgi ja kutseasutuse määratud ulatuses ning dokumente säilitatakse kutseasutuse kinnitatud arhiveerimiskorras sätestatud aja jooksul, kui õigusaktides ei ole tähtaegu sätestatud.

(2) Kutse andmisega seotud dokumendid on avalikud arhivaalid, millele laienevad arhiiviseaduses ja selle alusel avalikele arhivaalidele kehtestatud nõuded.

§ 21. Kutsetunnistus

(1) Kutsetunnistus on dokument, mis tõendab isiku kutsekompetentsuse vastavust kutsestandardis kehtestatud nõuetele. Kutsetunnistuse õiguse eest vastutab kutsetunnistuse väljastanud kutse andja.

(2) Kutset omaval isikul on õigus kasutada kutsetunnistuse kehtivuse ajal kutsetunnistusel märgitud kutse nimetust või selle lühendit ning esitleda end kompetentsena vastavalt antud kutsetasemele.

(3) Kutsetunnistuse statuudi ja vormi [kehtestab haridus- ja teadusminister määrusega](#) .

(4) Kutsetunnistus kantakse kutseregistri põhimäärusega sätestatud korras kutseregistrisse. Kutsetunnistus on kehtiv ainult sellekohase kande olemasolu korral kutseregistris.

(5) Kutsetunnistuse duplikaadi annab välja kutsetunnistuse väljastanud kutse andja või selle puudumisel käesoleva seaduse § 6 lõikes 1 nimetatud kutseasutus.

§ 22. Kutsetunnistuse kehtetuks tunnistamine

(1) Kutsekomisjonil või kutsenõukogul on õigus tunnistada väljastatud kutsetunnistus kehtetuks, kui:

- 1) kutsetunnistus on saadud pettuse teel;
- 2) kutsetunnistus on välja antud võltsitud või valeandmeid sisaldava dokumendi alusel;
- 3) kutset omava isiku tegevus ei vasta kutsestandardiga sätestatud normidele.

(2) Väljastatud kutsetunnistuse kehtetuks tunnistamisel kustutatakse see kutsetunnistus kutseregistrist ning kutsetunnistuse kehtetuks tunnistanud organ teatab otsusest asjaomasele isikule tähtkirjaga ja avaldab sellekohase kuulutuse Ametlikes Teadaannetes.

(3) Kutsetunnistuse kehtetuks tunnistamise korral on asjaomane isik kohustatud loovutama kutsetunnistuse kutse andjale või kutsenõukogule.

(4) Kutsetunnistuse kehtetuks tunnistamise otsust on võimalik vaidlustada halduskohtus halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras või esitades kutseasutuse kaudu vaide asjakohasele kutsenõukogule haldusmenetluse seadusega sätestatud korras.

4. peatükk

RIIKLIK JÄRELEVALVE

§ 23. Riikliku järelevalve teostaja

Kutseasutuse ning kutsenõukogude tegevuse üle käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuete täitmisel teostab riiklikku järelevalvet Haridus- ja Teadusministeerium (edaspidi *järelevalveorgan*).

§ 24. Riikliku järelevalve eesmärk ja sisu

(1) Riikliku järelevalve eesmärk on kontrollida kutsesüsteemi toimimise ja arendamise seaduslikkust.

(2) Järelevalveorganil on õigus:

- 1) kontrollida kohapeal õigusaktidest tulenevate nõuete täitmist;
- 2) saada järelevalve teostamiseks vajaminevat informatsiooni;
- 3) tutvuda dokumentide originaalidega ning saada neist väljavõtteid ja ärakirju;
- 4) teha järelevalvatavale ettepanekuid kutsesüsteemi arendamiseks;
- 5) teha ettekirjutusi või otsuseid.

(3) Järelevalveorgani otsust ja ettekirjutust on võimalik vaidlustada halduskohtus halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras või esitades vaide haridus- ja teadusministrile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

§ 25. Järelevalveorgani ettekirjutus

(1) Õigusrikkumise avastamise korral võib järelevalveorgan teha kutseasutusele või kutsenõukogule ettekirjutuse, milles esitab nõude lõpetada õigusrikkumine.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib järelevalveorgan rakendada sunniraha asendustäitmise ja sunniraha seaduses ettenähtud korras. Sunniraha ülemäär on 5 000 krooni.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud ettekirjutuse täitmata jätmise korral võib järelevalveorgan teha Vabariigi Valitsusele ettepaneku lõpetada kutsenõukogu tegevus.

5. peatükk

RAKENDUSSÄTTED

§ 26. Üleminekusätted

(1) Kutsenõukogude ja kutsekomisjonide ning hindamiskomisjonide koosseisud viiakse käesoleva seaduse nõuetega vastavusse ühe aasta jooksul alates käesoleva seaduse jõustumisest.

(2) Käesoleva seaduse jõustumisel tähtajatut tegevusluba omavad kutse andjad kantakse kutseregistrisse tähtajaga kuni 2014. aasta 1. jaanuar.
[RT I, 10.12.2010, 2- jõust. 20.12.2010]

(3) Enne seaduse jõustumist kehtinud kutsesüsteemi (käesoleva seaduse lisa 2 «Kutsekvalifikatsioonitasemete kirjeldused 2001. aastal vastuvõetud kutseseaduse alusel») alusel kehtestatud kutsesstandardid kehtivad kuni kutsesstandardi kehtivusaja lõppemiseni või kutsesstandardi vastavusse viimiseni käesoleva seaduse § 4 alusel kehtestatud lisaga 1 «Kvalifikatsiooniraamistik». Kutsenõukogul on õigus pikendada enne seaduse jõustumist kehtinud kutsesüsteemi alusel kehtestatud kutsesstandardi kehtivusaega kuni 2014. aasta 1. jaanuarini, kui kutsesstandardi kehtivusaeg lõpeb enne, kui kutsesstandard jõutakse viia vastavusse käesoleva seaduse § 4 alusel kehtestatud lisaga 1 „Kvalifikatsiooniraamistik”.
[RT I, 10.12.2010, 2- jõust. 20.12.2010]

(4) Enne seaduse jõustumist kehtinud kutsesüsteemi (käesoleva seaduse lisa 2 «Kutsekvalifikatsioonitasemete kirjeldused 2001. aastal vastuvõetud kutseseaduse alusel») alusel väljastatud kutsetunnistused kehtivad kuni kutsetunnistuse kehtivusaja lõppemiseni või kutsetunnistuse vastavusse viimiseni käesoleva seaduse § 4 alusel kehtestatud lisaga 1 «Kvalifikatsiooniraamistik».

(5) Enne käesoleva seaduse jõustumist kutseseaduse alusel peetud kutseregistris sisaldunud andmed viiakse kuue kuu jooksul üle käesoleva seaduse § 14 alusel peetavasse kutseregistrisse.

§ 27.–§ 31.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 32. Seaduse jõustumine

(1) Käesolev seadus jõustub 2008. aasta 1. septembril.

(2) Käesoleva seaduse § 10 lõige 2 ja § 15 lõige 6 jõustuvad 2011. aasta 1. jaanuaril.

Lisa 1
kutseseaduse juurde

Kvalifikatsiooniraamistik¹

Kvalifikatsiooniraamistiku tasemete kirjeldused määratlevad haridussüsteemi õpitulemuste ja kutsete süsteemi kutsetasemete üldnõuded

	Teadmised (eristatakse teooria- ja faktiteadmised)	Oskused (eristatakse kognitiivse, loogilise, intuiitse ja loova mõtlemise kasutamise ja praktilisi oskusi: käelised oskused ning meetodite, materjalide, tööriistade ja vahendite kasutamine)	Vastutuse ja iseseisva tegutsemise ulatus
1. tase	Üldteadmised	põhioskused lihtsamate (töö)ülesannete täitmiseks	töötab või õpib otsesel juhendamisel piiritletud situatsioonis
2. tase	põhilised tööalased või õppesuunaalased faktiteadmised	põhilised kognitiivsed ja praktilised oskused vastava teabe kasutamiseks, et täita (töö)ülesandeid ja lahendada tavalisi probleeme, kasutades lihtsaid reegleid ja töövahendeid	töötab ja õpib juhendamisel, kuid mõningase iseseisvusega
3. tase	teadmised tööalaste või õppesuunaalaste faktide, põhimõtete, protsesside ja üldiste mõistete kohta	kognitiivsed ja praktilised oskused (töö)ülesannete täitmiseks ja probleemide lahendamiseks, valides ja rakendades põhimeetodeid, töövahendeid, materjale ja teavet	vastutab töö- või õppeülesannete täitmise eest kohandab probleemide lahendamisel enda käitumist vastavalt olukorrale

4. tase	töölased või õppesuunaalased laiaulatuslikud fakti- ja teooriate teadmised	töölased või õppesuunaalased kognitiivsed ja praktilised oskused konkreetsetele probleemidele lahenduse leidmiseks	juhib ise oma tööd ja õppimist vastavalt juhtnõuadele olukorras, mida saab tavaliselt ette näha, kuid mis võivad muutuda juhendab kaaslaste tavatööd, võtab mõningase vastutuse töö ja õppetöö hindamise ja edendamise eest
5. tase	töölased või õppesuunaalased põhjalikud, spetsialiseeritud, faktilised ja teoreetilised teadmised ning teadlikkus oma teadmiste piiridest	igakülgsed kognitiivsed ja praktilised oskused abstraktsetele küsimustele loovate lahenduste leidmiseks	juhib ja juhendab töö- ja õppesituatsioone, kus võivad juhtuda ettearvamatud muutused, kontrollib ja arendab enda ja teiste tegevust
6. tase	töölased või õppesuunaalased süvateadmised, sh kriitiline arusaam teooriatest ja printsiipidest	meisterlikkust ja novaatorlikkust demonstreerivad arenenud oskused konkreetsete tööalaste või õppesuunaalaste keeruliste ja ettearvamatute probleemide lahendamiseks	juhatab keerulisi tehnilisi või kutsealaseid tegevusi või projekte, võtab vastutuse otsuste langetamise eest ettearvamatutes töö- või õppesituatsioonides vastutab üksikisikute ja rühmade kutsealase arendamise juhtimise eest
7. tase	väga spetsialiseeritud, osaliselt tööalaste või õppesuunaalaste teadmiste esirinnas olevad teadmised, millel rajaneb originaalne mõtlemine kriitiline teadlikkus tööalastest või õppesuunaalastest ja eri valdkondade vahelistest probleemidest	spetsialiseeritud probleemilahendamise oskused, mis on vajalikud teadus- ja/või innovatsioonitegevuses, selleks et luua uusi teadmisi ja protseduure ning siduda eri valdkondade teadmisi	juhib ja muudab töö- või õppesituatsioone, mis on keerukad, ettearvamatud ja nõuavad uut strateegilist käsitlust võtab vastutuse kutseteadmisesse ja -tegevusse panuse andmise eest ja/või kontrollib meeskondade strateegilist tegutsemist
8. tase	teadmised, mis on tööalaste või õppesuunaalaste ja valdkondadevaheliste teadmiste esirinnas	eriti arenenud ja spetsialiseeritud oskused ja tehnikad, kaasa arvatud süntees ja hindamine, mis on vajalikud kriitiliste küsimuste lahendamiseks teadus- ja/või innovatsioonitegevuses ja olemasolevate teadmiste või kutseoskuste täiendamiseks ning uuesti määratlemiseks	omab autoriteeti ja demonstreerib oma novaatorlikkust, iseseisvust, teadus- ja kutsealast meisterlikkust ning pidevat pühendumust uute ideede või protsesside arendamisel töö- või õppesituatsioonide, sh teadustöö, esirinnas

¹ Eesti kvalifikatsiooniraamistiku tasemed vastavad Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule.
Alus: Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2008. aasta soovitus Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku loomise kohta elukestva õppe valdkonnas (ELT C 111; 06.05.2008, lk 1–7)

Lisa 2
kutseaduse juurde

Kutsekvalifikatsioonitasemete kirjeldused 2001. aastal vastu võetud kutseaduse alusel

Kutsekvalifikatsioonid 2001. aastal vastu võetud kutseaduse alusel jagunevad viieks tasemeks, kusjuures I tase on madalaim ja V tase kõrgeim:

1) I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

2) II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

3) III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

4) IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

5) V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.